

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณกรรมประเภทนิทาน
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา
โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS

LEARNING ACADEMIC ACHIEVEMENT THAI LANGUAGE OF STUDENTS IN PRIMARY 6
AT BAN NONG KWANG WITTAYA SCHOOL BY ACTIVE LEARNING 5 STEPS

ภรณ์ทิพย์ มีสุวรรณ

Phornthip Meesuwat

โรงเรียนบึงสาธิ

Bueng Sali School

จิรวรรณ เขื่อนงูเหลือม

Jirawan Kearnngoooleam

โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา

Ban Nong Khwang Witthaya School

จังหวัดนครราชสีมา

NAKHONRATCHASIMA PROVINCE

Received: February 4, 2024

Revised: May 20, 2024

Accepted: May 20, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณกรรมประเภทนิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณกรรมประเภทนิทาน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 16 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณกรรมประเภทนิทาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS มีค่าเฉลี่ย 13.50 คิดเป็นร้อยละ 68 ของคะแนน

เต็มสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS มีค่าเฉลี่ย 3.84 อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS วรรณกรรมนิทาน

ABSTRACT

This research article has the objective To study the academic achievement of students in Thai language. Grade 6, Ban Nong Khwang Witthaya School Using the active learning management model ACTIVE LEARNING 5 STEPS To compare academic achievement in Thai language subjects. of Grade 6 students at Ban Nong Khwang Witthaya School using the ACTIVE LEARNING 5 STEPS learning management model between before and after school and To study the satisfaction of Grade 6 students at Ban Nong Khwang Witthaya School with the ACTIVE LEARNING 5 STEPS learning management model. The research sample consisted of 16 Grade 6 students at Ban Nong Khwang Witthaya School, academic year 2023. It is derived from specific selection. The research tools include 5 STEPS proactive learning plans, 5 learning plans and assessment of student satisfaction with the 5 STEPS active learning format. Data were analyzed by averaging. and standard deviation. The research results found that Academic achievement in Thai language of Grade 6 students at Ban Nong Khwang Witthaya School. Using the active learning management model ACTIVE LEARNING 5 STEPS has a mean of 13.50, accounting for 68 percent of the full score, higher than before learning with a statistical significance of 0.05. and Satisfaction of Grade 6 students at Ban Nong Khwang Witthaya School. towards the ACTIVE LEARNING 5 STEPS model with an average of 3.84, which is at a high level.

Keywords: Academic Achievement, Active Learning 5 STEPS, Literary Stories

บทนำ

การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนในประเทศไทยยุค 4.0 ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้มากขึ้น ครูผู้สอนลดบทบาทการสอนด้วยการบอกเล่า การให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น ในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ผู้สอนจึงต้องเป็นครูแบบ Actively Teach คือ สอนแบบมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยผู้สอนสามารถนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อื่นภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560-2579) โดยเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) เป็นการศึกษาช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, น. 3-4)

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น. 46) โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ระบุความสำคัญของการเรียนภาษาไทย ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทยจึงเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร การเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงและเพื่อความเจริญของบุคคลในสังคม

ไพศาล เครือแสง (2556, น. 10-11) กล่าวว่าการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจและค้นหาความหมายของเนื้อหาสาระโดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมที่มี แยกแยะความรู้ใหม่ที่ได้รับกับความรู้เก่าที่มี สามารถประเมินต่อเติมและสร้างแนวคิดของตนเองซึ่งเรียกว่ามีการเรียนรู้เกิดขึ้น ผู้เรียนจะเรียนรู้วิธีการเรียน เป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้นและมีทักษะที่สามารถเลือกรับ ข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างมีระบบ การสอนเชิงรุกเป็นการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรม แนวคิดการสร้างความรู้มุ่งเน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง มีบทบาทในการค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ส่วนการฟังอย่างเดียวในห้องเรียนเป็นการเรียนรู้แบบเชิงรับแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมนักเรียนจะได้ซึมซับความรู้ความเข้าใจ ผ่านการเล่น เกม กิจกรรมกลุ่ม สามารถทำให้พัฒนาภาวะความผู้นำได้ มีมนุษย์สัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการเข้าสังคมได้ การเรียนรู้ในชีวิตจริงที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ดังนั้นควรสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนกล้าพูด กล้าตอบ และสนุกสนานในการเรียน จึงเป็นเทคนิคการสอนเชิงรุกที่จะสอนให้เด็กกล้าเผชิญความจริงในโลกปัจจุบัน

แนวคิดของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นแนวคิดหนึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, น. 4) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ว่าเป็นกระบวนการเรียน

การสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้เรียนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaning Learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ซึ่งตรงกับ มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2565, น. 13) ที่กล่าวว่าจัดการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือกัน และให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ทั้งในด้านองค์ความรู้และการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สอดคล้องกับ เขมณัฏฐ์ อำมวรชัย (2555, น. 39-46) กล่าวว่าจัดการเรียนเชิงรุกเป็นการจัดการเรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนให้มากที่สุด มากกว่าที่จะให้ผู้เรียนต้องมาคอยรับความรู้หรือนั่งฟังบรรยายจากครูเพียงอย่างเดียวโดยเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้นี้ก็เพื่อมุ่งพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และประเมินค่า

ในด้านขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุกนั้น ณัฐวดี ธาตุดี (2561, น. 51-52) ได้สรุปตามแนวคิดของนักการศึกษาไว้ว่า ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นเปิดประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยใช้การสนทนา การตั้งคำถามหรือนำเสนอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทบทวนความรู้เดิมที่จำเป็นสำหรับความรู้ใหม่ แঙ্গจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอสถานการณ์ เป็นขั้นตอน ที่ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน และสถานการณ์นั้นสามารถเปิดประสบการณ์ความรู้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิม เป็นขั้นการสร้างกติกาก่อนหรือเงื่อนไขการนำไปสู่การคิดต่อไป โดยขั้นนี้จะเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนซักถามข้อสงสัย ขั้นที่ 3 ขั้นระดมความคิดดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นที่ผู้เรียนอ่าน หรือรับสถานการณ์ข้อมูลมาแล้ว ร่วมกัน ลงมือ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่าสิ่งที่กำลังศึกษาหรือร่วมกันแก้ไขปัญหา อภิปรายภายในกลุ่ม โดยผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนผลความคิดของตนเองได้อย่างเต็มที่ ขั้นที่ 4 ขั้นสร้างองค์ความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนออกมาเสนอแนวคิดของตนเอง หรือแนวคิดของกลุ่ม จากนั้นผู้เรียนจะได้รับแนวคิด ที่กลุ่มร่วมกันนำเสนอ ร่วมทั้งได้แลกเปลี่ยนข้อแตกต่าง เปรียบเทียบความเหมือนและต่างระหว่างกลุ่ม โดยทุกคนต้องมีส่วนร่วมภายในกลุ่ม โดยผู้สอนจะคอยสังเกตแนวคิดของนักเรียน ขั้นที่ 5 ขั้นสะท้อนความคิด เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียน เพื่อสะท้อนความคิดหรือความรู้ที่ได้รับ และตรวจสอบคลาดเคลื่อนของข้อมูลในระหว่างการเรียนรู้ ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนพูดหรือเขียนสรุปความรู้ และช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียน

โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา ตำบลวังกระแจะ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จัดเรียนการสอนระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กำหนดเป้าประสงค์สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แก่ 1. ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 2. ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีศักยภาพสอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. ผู้เรียนได้รับโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพศักยภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา 4. ครูมีศักยภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู 5. ผู้เรียน ครู บุคลากรได้รับการส่งเสริมเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน 6. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาส่งเสริมด้านอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของโรงเรียน มีความเป็นไทย มีน้ำใจและมีจิตอาสา และ 7. สถานศึกษาได้รับการพัฒนาด้านเอกลักษณ์ อัตลักษณ์

เป็นที่ยอมรับของสังคม จึงส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ

จากข้อมูลรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ของโรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ฉบับที่ 5 ค่าสถิติแยกตามสาระการเรียนรู้สำหรับโรงเรียน วิชาภาษาไทย (61) พบว่า มีคะแนนรวมเฉลี่ยวิชาภาษาไทย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยวิชาภาษาไทย ระดับประเทศ	ค่าเฉลี่ยวิชาภาษาไทย ระดับโรงเรียน
53.89	45.64

ซึ่งคะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาไทยระดับโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ และมาตรฐานการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรพัฒนาอย่างเร่งด่วน 4 มาตรฐานการเรียนรู้ ดังนี้

มาตรฐานการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	ค่าสถิติจำแนกตามระดับ													
		โรงเรียน		ขนาดโรงเรียน		ที่ตั้งโรงเรียน		จังหวัด		สังกัด		ภาค		ประเทศ	
		Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.	Mean	S.D.
มาตรฐาน ท 1.1	100.00	50.56	25.99	57.77	24.28	58.72	23.51	59.90	23.62	58.19	24.15	58.18	24.06	59.36	24.20
มาตรฐาน ท 2.1	100.00	60.13	19.28	58.18	18.68	59.44	17.13	60.37	17.04	58.81	18.03	58.28	18.08	59.36	18.29
มาตรฐาน ท 3.1	100.00	45.56	27.87	61.54	31.43	61.74	31.15	63.90	31.12	61.91	31.55	60.92	31.42	63.61	31.32
มาตรฐาน ท 4.1	100.00	28.33	13.71	36.92	20.86	36.99	20.55	38.02	20.86	36.48	20.59	36.50	20.72	37.85	21.02
มาตรฐาน ท 5.1	100.00	36.67	27.69	51.00	32.06	51.77	31.94	52.76	31.93	51.52	32.05	51.18	31.98	52.58	32.09

มาตรฐานการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศได้แก่

- 1.) มาตรฐาน ท 3.1
- 2.) มาตรฐาน ท 5.1
- 3.) มาตรฐาน ท 4.1
- 4.) มาตรฐาน ท 1.1

ได้แก่ 1. มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 3.1 การฟัง การดู และการพูด 2. มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 5.1 วรรณคดีและวรรณกรรม 3. มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 4.1 หลักการใช้ภาษา และ 4. มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 1.1 การอ่าน ปัจจุบันเข้าสู่ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยรับผิดชอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทดสอบด้วยแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-NET) ของปีการศึกษา 2560 ถึง 2565 พบว่า ผลคะแนนการทดสอบในมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 1.1 และ มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 5.1 มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล พบว่า นักเรียนมีความเบื่อหน่ายกับการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง รวมถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ไม่สามารถกระตุ้นความสนใจให้นักเรียนเกิดความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนได้

จากปัญหาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวรรณกรรมประเภทนิทาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบเชิงรุก 5 STEPS ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered) สามารถพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน โดยการเลือก แบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผลคะแนนการทำแบบทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของปีการศึกษา 2560 ถึง 2565 ที่ต่ำกว่า 50 คะแนน โดยใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS เป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวรรณกรรมประเภทนิทาน ทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตัดสินใจได้อย่างมีวิจารณญาณบนหลักเหตุผลอย่างรอบด้าน โดยใช้คุณธรรมกำกับ มีความสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล ด้วยความเข้าใจถึงความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งที่อยู่ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ใช้จินตนาการและความรู้สร้างทางเลือกใหม่ เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวรรณกรรมประเภทนิทาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวรรณกรรมประเภทนิทาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยาโดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS

สมมติฐานการวิจัย

1. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการวรรณกรรมประเภทนิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา จำนวน 16 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา จำนวน 16 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวน 32 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 16 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากผลคะแนนการทำแบบทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของปีการศึกษา 2560 ถึง 2565 ที่ต่ำกว่า 50 คะแนน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ ประกอบด้วย STEP 1 ขั้นคาดเดาเรื่อง STEP 2 ขั้นการอ่านจับใจความสำคัญ STEP 3 ขั้นการอ่านตีความ STEP 4 ขั้นเชื่อมหลักภาษา และ STEP 5 ขั้นการสื่อสารสาระสำคัญผ่านสื่อแบบต่าง ๆ โดยนำกิจกรรมการสอนภาษาไทยผ่านวรรณกรรม ประเภตินิทานสำหรับเด็ก ของคุณวิเชียร ไชยบัง ผู้อำนวยการโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ และกิจกรรมการสอนภาษาไทยผ่านวรรณกรรม ประเภตินิทาน จากการศึกษาดูงานโรงเรียนบ้านกล้วย ตำบลจอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงระบบ ด้วยกิจกรรมการสอนภาษาไทยผ่านวรรณกรรม เพื่อพัฒนาความคิดขั้นสูงตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ และมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET วิชาภาษาไทยสูงกว่าระดับประเทศ

2.2 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ โดยคัดเลือกมาจากแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET วิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2560 ถึง 2565 ซึ่งสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ 1. มาตรฐาน

การเรียนรู้ที่ 3.1 การฟัง การดู และการพูด 2. มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 5.1 วรรณคดีและวรรณกรรม 3. มาตรฐานการเรียนรู้ที่ 4.1 หลักการใช้ภาษา และมาตรฐานการเรียนรู้ที่ 1.1 การอ่าน

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS จำนวน 10 ข้อ โดยแบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้สอนอธิบายให้นักเรียนทราบถึงการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS

3.2 ผู้สอนเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง โดยครูผู้สอนให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

3.3 ผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งให้นักเรียนทำใบกิจกรรม ซึ่งการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS ประกอบด้วย 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 คาดเดาเรื่อง

ขั้นที่ 2 การอ่านจับใจความ ทำความเข้าใจเรื่อง และไฮไลต์คำ

ขั้นที่ 3 การอ่านตีความ (ตีความสิ่งที่เรื่องไม่ได้บอก ตีความสะท้อนความเชื่อสังคม ค่านิยม)

ขั้นที่ 4 การเชื่อมหลักภาษา

ขั้นที่ 5 การสื่อสารสาระสำคัญผ่านสื่อแบบต่าง ๆ

3.4 ผู้สอนสรุปกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน

3.5 นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่ 1. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และ 2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS โดยใช้โปรแกรมคำนวณทางสถิติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล SPSS

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ข้อ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณกรรมประเภทนิทาน โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS ก่อนเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน (Mean = 7.63) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมก่อนเรียน = 2.22 ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียน รายวิชาวรรณกรรมประเภทนิทาน

การทดสอบ	<i>n</i>	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.
ก่อนเรียน	16	20	7.63	2.22

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา จำนวน 16 คน ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5STEPS มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน (Mean = 7.63) และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียน (S.D. = 2.22)

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณกรรมประเภทนิทาน โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน (Mean = 7.63) และมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน (Mean = 13.50) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมสรุปผลได้ตาม ตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	<i>n</i>	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.	<i>t</i>	<i>sig.</i>
ก่อนเรียน	16	20	7.63	2.22	14.44*	.000
หลังเรียน	16	20	13.50	2.42		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา จำนวน 16 คน ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย สูงกว่าก่อนการใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS สามารถสรุปผล ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS

ข้อที่	รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลผล
1	รูปแบบกิจกรรมสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	3.31	1.014	ปานกลาง
2	รูปแบบกิจกรรมมีความถูกต้องและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาภาษาไทย	3.56	.963	มาก
3	รูปแบบกิจกรรมมีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน	3.62	.718	มาก
4	รูปแบบกิจกรรมมีความทันสมัย แปลกใหม่	4.12	.957	มาก
5	กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน	4.25	1.183	มาก
6	กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง	3.87	1.258	มาก
7	ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองและจดจำได้นาน	3.68	1.014	มาก
8	ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	3.87	1.087	มาก
9	ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้และสรุปความคิดรวบยอดได้	3.93	1.289	มาก
10	ส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน	4.18	.750	มาก
รวม		3.84	.673	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา จำนวน 16 คน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS มีค่าเฉลี่ยรวม 3.84 จากระดับสูงสุด 5.00 แปลผลได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยด้านการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความใฝ่รู้ใฝ่เรียน (Mean = 4.25) ส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่าง ครูผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน (Mean = 4.18) รูปแบบกิจกรรมมีความทันสมัยแปลกใหม่ (Mean = 4.12) ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้และสรุปความคิดรวบยอดได้ (Mean = 3.93) ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเอง (Mean = 3.87) กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Mean = 3.87) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองและจดจำได้นาน (Mean = 3.68) รูปแบบกิจกรรมมีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน (Mean = 3.62) รูปแบบกิจกรรมมีความถูกต้องและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาภาษาไทย (Mean = 3.56) และรูปแบบกิจกรรมสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย (Mean = 3.31)

อภิปรายผล

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณกรรมประเภทนิทานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS ซึ่งพบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS ในระดับมาก ตามรายละเอียดในผลการวิจัยนั้น ผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณกรรมประเภทนิทานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS สามารถพัฒนาความสามารถในด้านการคิดขั้นสูงขึ้น เพราะเกิดจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ เกิดเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, น. 2) กล่าวตอนหนึ่งว่า ผู้สอนต้องเป็นครูแบบ Active Teaching คือ สอนแบบมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ตลอดเวลาเป็น การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยผู้สอนสามารถนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไปจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามมาตรฐานตัวชี้วัดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับ มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2565, น. 4) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นวิธีหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยตัวของผู้เรียนเองและก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำทฤษฎี การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาพัฒนาทักษะของผู้เรียน โดย ปัญญาวิทย์ แจ่มกระจ่าง (2564, น. 216-217) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างก่อนและ หลังใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า มีคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ณัฐวดี ธาตุดี (2561, น. 97) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พบว่าหลัง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ สรัญญพัชร แก้วศรีไตร (2563, น. 149-154) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเรื่องคำและหน้าที่ของคำ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS โดยมีระดับความพึงพอใจ 3 ระดับ ได้แก่ 3 หมายถึง พึงพอใจมาก 2

หมายถึง พึงพอใจปานกลาง และ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่ 3.84 อภิปรายผลได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาประเด็นการประเมินพบว่า นักเรียน มีความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่าง ครูผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน รูปแบบกิจกรรมมีความทันสมัยแปลกใหม่ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงความรู้และสรุปความคิดรวบยอดได้ ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เองและจดจำได้นาน รูปแบบกิจกรรมมีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน รูปแบบกิจกรรมมีความถูกต้อง และเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาภาษาไทย รายการประเมิน จำนวน 9 รายการ มีผลประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ส่วนรูปแบบกิจกรรมสอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง วิเคราะห์สาเหตุได้ว่า เมื่อเริ่มกิจกรรมการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุกรุ่นนี้อาจนำตัวชี้วัดจากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้มาไม่ครบถ้วน ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำผลการประเมินความพึงพอใจไปพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS ในครั้งต่อไป

จากผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทยผ่านวรรณกรรมประเภทนิทาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผลประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา จำนวน 16 คน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS อยู่ในระดับมาก ล้วนแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและสมรรถนะตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยทั้งทางด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและด้านวรรณกรรม เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงเป็นข้อบ่งชี้ว่า การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS มีความเหมาะสมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดขั้นสูงมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวรรณกรรมประเภทนิทาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา โดยใช้การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและแนวคิดที่เป็นข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1.1 ผู้สอนควรจัดเตรียมวรรณกรรมที่เหมาะสมกับอายุของผู้เรียน มีความน่าสนใจ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีข้อคิดใกล้เคียงกับสังคมของผู้เรียน นำวรรณกรรมหลากหลายประเภทเป็นสื่อการเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเลือกวรรณกรรมที่สนใจ ด้วยการค้นคว้าจากห้องสมุด สืบค้น

ผ่านสื่อเทคโนโลยี ร้านหนังสือ เพื่อการฝึกทักษะการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การรวบรวมข้อมูล และได้ประเมินสิ่งที่ต้องการอ่าน อีกทั้งส่งเสริมการทำงานกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้อย่างมีความสุข

1.2 ผู้สอนควรออกแบบใบกิจกรรม ให้สอดคล้องกับวรรณกรรมและเชื่อมหลักภาษา และตามสาระการเรียนรู้ เน้นการถามคำถามปลายเปิด กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดเชื่อมโยงจากประสบการณ์เดิมนำไปสร้างประสบการณ์ใหม่ ใช้วิจารณ์ญาณ ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.3 ผู้สอนควรกำหนดเวลาในการสอนแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ และสอนตามระยะเวลาที่กำหนด เพราะจะทำให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเวลาค้นคว้าหาความรู้ นำเสนอหน้าชั้นเรียน หรือร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ดังนั้นครูผู้สอน ควรจัดสรรระยะเวลาในแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมในทุกขั้นตอน และให้ผู้เรียนได้มีเวลาสะท้อนความคิด ของตนเองในการทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การจัดการเรียนรู้รูปแบบเชิงรุก 5 STEPS เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อเปิดกว้างในกระบวนการพัฒนาความคิดขั้นสูง ซึ่งมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เช่น การใช้ปัญหาเป็นฐาน การใช้โครงงานเป็นฐาน การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ การเรียนรู้ด้วยการค้นพบ การบูรณาการเชื่อมโยงเหตุผล แต่การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้นำวรรณกรรมประเภทนิทานมาออกแบบร่วมกับกิจกรรมการทำโครงงานเป็นฐาน เพื่อสร้างความรู้ กระตุ้นความคิด และการค้นหาคำตอบให้กับสิ่งที่ผู้เรียนเกิดข้อสงสัย ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยผ่านวรรณกรรมด้วยรูปแบบโครงงานเป็นฐาน เพื่อศึกษาความสามารถในอ่านตีความ หรือการอ่านเชิงวิเคราะห์สร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐานที่เกิดดึงดูด กระตุ้นใฝ่รู้ ใฝ่เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบโดยตัวของผู้เรียนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เชมณัญญ์ อำนวยารชัย. (2555). *นวัตกรรมการสอนสถิติ*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 6(2), น. 39-46.
- ณัฐติ ธาตุติ. (2561). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ปัญญาวิทย์ แจ่มกระจ่าง. (2564). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้การอ่านเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์).

- ไพศาล เครือแสง. (2556). เทคนิคการสอนเชิงรุก เรียนรู้ประสบการณ์จาก *Shelton College International ประเทศสิงคโปร์*. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2(4), น. 24-36
- มนสิข สิริสมบุญ. (2565). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุก. พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สรัญญพัชร แก้วศรีไตร. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารเรื่องคำและหน้าที่ของคำโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้*. สืบค้นเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2566, จาก <http://e/www.esdc.go.th>

ผู้เขียนบทความ

นางภรณ์ทิพย์ มีสุวรรณ ตำแหน่งครู โรงเรียนบึงสาส์ ตำบลพุดซา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 อีเมล phornthipmeesuan@gmail.com

นางสาวจิรวรรณ เชื้อหนูเหลื่อม ตำแหน่งครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านหนองขวางวิทยา ตำบลวังกะทะ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 อีเมล Jirawan.kh22@gmail.com